

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ

FEDERAL NEGARIT GAZETA

OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ዘጠነኛ ዓመት ቁጥር ፳
አዲስ አበባ-ታህሣሥ ፳፪ ቀን ፲፱፻፺፮

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

9th Year No. 20
ADDIS ABABA-31st December, 2002

<u>ማውጫ</u>	<u>CONTENTS</u>
አዋጅ ቁጥር ፫፻፯/፲፱፻፺፮ ዓ.ም የኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ ..... ፲ጽ ፪ሺ፲፩	Proclamation No. 307/2002 Excise Tax Proclamation ..... Page 2011

አዋጅ ቁጥር ፫፻፯/፲፱፻፺፮
የኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ

የመንግሥትን ገቢ ለማሳደግ በአንዳንድ የተመረጡ ዕቃዎች ላይ የማምረቻ ወጪ አንድ ክፍል ሆኖ የሚከፈል የኤክሳይዝ ታክስ መጣል አስፈላጊ ሆኖ ስለተገኘ፤

ይህ ታክስ የቅንጦት እንዲሁም መሠረታዊ በመሆናቸው ምክንያት የገበያ ፍላጎታቸው በማይቀንስ ዕቃዎች ላይ እንዲጣል ማድረግ ተገቢ መሆኑ ስለታመነበት፤

ታክሱ የጎብከተሰቡን ጤና በሚጉዱ እና የማጎበራዊ ችግር በሚያስከትሉ ዕቃዎች ላይ መጣሉ አጠቃቀሙን በመቀነስ ረገድ አስተዋጽኦ ስለሚኖረው፤

በሕገ መንግሥቱ አንቀጽ ፶፭ (፩) እና (፲፩) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

፩. አጭር ርዕስ
ይህ አዋጅ “የኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ ቁጥር ፫፻፯/፲፱፻፺፮” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

፪. ትርጓሜ
የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም እንዲሰጠው ካላስፈለገ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፤

PROCLAMATION NO. 307/2002
EXCISE TAX PROCLAMATION

WHEREAS, to improve government revenue it has become necessary to impose excise tax payable on selected goods;

WHEREAS, it is believed that this tax should be imposed on luxury goods and basic goods which are demand inelastic;

WHEREAS, it is believed that imposing the tax on goods that are hazardous to health and which are cause to social problems will reduce the consumption thereof;

NOW, THEREFORE, in accordance with Article 55(1) and (11) of the Constitution, it is hereby proclaimed as follows.

SECTION 1
General

1. *Short Title*
This Proclamation may be cited as the “Excise Tax Proclamation No. 307/2002.”

2. *Definitions*
In this Proclamation, unless the context otherwise requires:

ያንዱ ዋጋ 4.85
Unit Price

ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሣ.ቁ. ፹፯፩
Negarit G.P.O.Box 80,001

- ፩. “ሰው” ማለት ማናቸውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
- ፪. “አስመጪ” ማለት በዚህ አዋጅ የኤክሳይዝ ታክስ የተጣለባቸውን ዕቃዎች ወደአገር የሚያስገባ ሰው ነው፤
- ፫. “ድርጅት” ማለት ንግድ ሥራ የሚያካሂድ ማናቸውም ከባንያ ወይም የተመዘገበ የሽርክና ማኅበር ወይም ከከባንያ ወይም ከተመዘገበ የሽርክና ማኅበር ጋር ተመሳሳይ የሆነና በውጭ አገር ሕግ መሠረት የተቋቋመ ድርጅት ወይም ማናቸውም የመንግሥት የልማት ሥራ ድርጅት ወይም የገንዘብ ድርጅት ሲሆን፣ በውጭ አገር ያለን አካል በመወከል በኢትዮጵያ ውስጥ የንግድ ሥራ የሚያካሂደውን ወኪል እና ፀንቶ በሚሠራበት በኢትዮጵያ ወይም በሌላ አገር ሕግ የተመሠረተ ወይም ዕውቅና ያገኘ ቢሆንም ባይሆንም እንደ ድርጅት የሚንቀሳቀስን ይጨምራል፤
- ፬. “ንፁህ አልኮል” ማለት ጥራቱ ሰማንያ ዲግሪ ወይም ከዚህ የበለጠ የሆነ አልኮል ማለት ነው፤
- ፭. “አልኮል” ማለት ኤሴል አልኮል ነው፤
- ፮. “የታክስ ባለሥልጣን” ማለት የፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለሥልጣን ዋና መ/ቤት እና በተለያዩ የአገሪቱ ክፍሎች የተቋቋሙ ቅርንጫፍ ጽ/ቤቶቹ እንዲሁም የየክልሉ እና የከተማ መስተዳድሮች የገቢ ሰብሳቢ አካላት ናቸው፤
- ፯. “የዕቃ መጋዘን” ማለት የታክስ ባለሥልጣን በሚፈቅደው መሠረት የሚጠበቅና ታክስ ያልተከፈለበት ዕቃ የሚቀመጥበት ቤት ወይም ሥፍራ ነው፤
- ፰. “የማምረቻ ወጪ” ማለት ለምርት ተግባር በቀጥታ የሚውሉ ጥሬ ዕቃዎችና የጉልበት ዋጋ፣ ቀጥተኛ ያልሆኑ ግብዓቶች ወጪ እና አሸር ሄድ ወጪ ሲሆን፣ ለማምረቻ መሣሪያዎች የሚታሰበውን የእርጅና ቅናሽ አይጨምርም፤
- ፱. “ታክስ ከፋይ” ማለት የኤክሳይዝ ታክስ ከፋይ ነው፤
- ፲. “ሚኒስቴር” እና “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር እና ሚኒስትር ነው።

፫. የአዋጁ ተፈጻሚነት
ይህ አዋጅ ተፈጻሚ የሚሆነው ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ በተዘረዘሩ ዕቃዎች ላይ ነው።

ክፍል ሁለት
የኤክሳይዝ ታክስ ማስከፈያ ልክ
የሰሌቱ መሠረት፣ አከፋፈል

- ፩. የኤክሳይዝ ታክስ ማስከፈያ ልክ
ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ ውስጥ የተዘረዘሩት ዕቃዎች፡-
ሀ) ከውጭ ወደሀገር ውስጥ ሲገቡ፤
ለ) በአገር ውስጥ ሲመረቱ፤
በሠንጠረዥ በተመለከተው የማስከፈያ ልክ መሠረት የኤክሳይዝ ታክስ ይከፈልባቸዋል።
- ፪. የኤክሳይዝ ታክስ ሰሌት መሠረት
ታክስ የሚሠላበት ዋጋ፡
፩. በአገር ውስጥ ለተመረቱት ዕቃዎች የማምረቻ ወጪው፤
፪. ወደአገር ውስጥ ለሚገቡ ዕቃዎች፣ የዕቃው ዋጋ፣ የመድገን አረቦን እና የማንጓዣ ወጪ (ሲ.አይ.ኤፍ) ይሆናል።
- ፫. የኤክሳይዝ ታክስ አከፋፈል
፩. የኤክሳይዝ ታክስ፡
ሀ) በአገር ውስጥ በሚመረቱ ዕቃዎች ላይ በአምራቶች፤
ለ) ወደአገር ውስጥ በሚገቡ ዕቃዎች ላይ በአስመጪው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ይከፈላል።

- 1) “person” means a physical or juridical person;
- 2) “Importer” means any person who imports goods into the country;
- 3) “Body” means any company, registered partnership, entity formed under foreign law resembling a company or registered partnership, or any public enterprise or public financial agency that carries out business activities including body of persons corporate or unincorporated whether created or recognized under a law in force in Ethiopia or elsewhere, and any foreign body’s business agent doing business in Ethiopia on behalf of the principal.
- 4) “Pure Alcohol” means Alcohol of purity of 80 degrees or more;
- 5) “Alcohol” means Ethyl Alcohol;
- 6) “Tax Authority” means the Federal Inland Revenue Authority and the tax authorities of the Regional States and City Administrations;
- 7) “Bonded Warehouse” means the building or place destined for storage of specified goods before the tax is paid, secured in accordance with requirements of the Tax Authority;
- 8) “Cost of Production” means direct labour and raw material cost incurred in the production process, cost of indirect inputs and overhead costs, but does not include depreciation costs of machineries;
- 9) “Taxpayer” means a person liable to pay Excise Tax;
- 10) “Ministry” and “Minister” means the Ministry and Minister of Finance and Economic Development, respectively;

3. Scope
This Proclamation applies on goods listed in the Schedule attached to this Proclamation.

SECTION 2

The Rate, Base and Payment of Excise Tax

- 4. Rate of Excise Tax
The Excise tax shall be paid on goods mentioned under the Schedule attached to this Proclamation:
(a) When imported;
(b) When produced locally at the rate prescribed in the Schedule.
- 5. Base of Computation of Excise Tax
1) in respect of goods produced locally, the cost of production;
2) in respect of goods imported, cost, insurance and freight (C.I.F.);
- 6. Payment of Excise Tax
1) The Excise tax shall be paid within the time prescribed under Sub-Article (2) of this Article.
(a) in respect of goods produced locally, by the producer;
(b) in respect of goods imported, by the importer.

፪. የክፍያው ጊዜ፡

ሀ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፪ (ለ) መሠረት የተለየ ውሳኔ ካልተሰጠ በስተቀር በሠንጠረዥ የተመለከቱት ዕቃዎች፡

፩. ወደአገር ሲገቡ አስመጪው ዕቃዎችን ከጉምሩክ ክልል በሚያወጣበት ጊዜ፤

፪. በአገር ውስጥ ሲመረቱ ከተመረቱበት ቀን ጀምሮ በ፴ ቀናት ውስጥ የኤክሳይዝ ታክስ ይከፈላል።

ለ) አምራቹ የተመረቱትን ዕቃዎች የታክሱ ባለሥልጣን በሚፈቅደው የዕቃ መጋዘን ውስጥ ታክስ ሳይክፍል ለማስቀመጥ ፈቃድ የጠየቀ እንደሆነና የታክሱ ባለሥልጣንም ይህንኑ ከፈቀደ በዚህ ሁኔታ በተቀመጡት ዕቃዎች ላይ ታክሱ ዕቃዎቹ ከመጋዘን እንደወጡ ወዲያው ይከፈላል።

ሐ) የታክሱ ባለሥልጣን የአምራቹ የሥራ እንቅስቃሴ የዕቃ መጋዘን የሚያስፈልገው ሆኖ ሲያገኘው እንዲህ ያለውን መጋዘን እንዲያቋቁም ይፈቅድ ለታል። የዕቃ መጋዘኑ ሥራውን የሚመራበትን ሁኔታም በመመሪያ ይወስናል። ስለሆነም የታክሱ ባለሥልጣን ወኪል በሥፍራው ካልተገኘና ካልተቆጣጠረ በስተቀር ምንም ዓይነት ዕቃ በመጋዘን ውስጥ ለማስቀመጥ ወይም ከመጋዘኑ እንዲወጣ ለማድረግ አይችልም።

መ) አምራቹ ተገቢ የሆኑትን የሂሳብ መዝገቦችና ሠነዶች ሳይዘ የቀረ እንደሆነ ወይም የየወሩን የሂሳብ መግለጫ ያላቀረበ እንደሆነ ወይም በዚህ አዋጅ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ታክሱን ያልከፈለ እንደሆነ ወይም ያቀረበው የሂሳብ መግለጫ በምርመራ ትክክለኛ ሆኖ ያልተገኘ እንደሆነ ታክሱ እስኪከፈል ድረስ የታክሱ ባለሥልጣን አምራቹ ማንኛውንም ዕቃ ከማምረቻው ቦታ ወይም ከዕቃው መጋዘን ውስጥ እንዳያወጣ ለመከላከል ይችላል።

፫. የኤክሳይዝ ታክስ አወሳሰን

፩. የታክሱ ባለሥልጣን የአምራቹ የሂሳብ መዝገቦችና ሠነዶች በሚገባ መያዛቸውንና አምራቹ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፮ (ለ) በተመለከተው መሠረት የሚያቀርበው የየወሩ የሂሳብ መግለጫ ትክክል መሆኑን ሲቀበል በሂሳብ መግለጫው በተመለከተው መሠረት የተከፈለው ታክስ ትክክለኛ ሆኖ ይቆጠራል።

፪. የታክሱ ባለሥልጣን የታክስ ከፋዩን ሂሳብ ከመረመረ በኋላ ታክስ ከፋዩ ሊክፍል የሚገባውን ታክስ አሳንሶ ያስታወቀ መሆኑን የደረሰበት እንደሆነ ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ ይሰጣል።

፫. የታክሱ ባለሥልጣን የሰጠው የታክስ ውሳኔ በማስታወቂያ ተዘጋጅቶ ለታክስ ከፋዩ ይላካል። የውሳኔ ማስታወቂያ የመላኩ አፈጻጸም በገቢ ግብር አዋጅ በተሰጡ ድንጋጌዎች መሠረት ይፈጸማል።

፬. የታክሱ ባለሥልጣን በንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ የሰጠ እና የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ የደረሰው ሰው ማስታወቂያው በደረሰው በ፴ ቀን ውስጥ እንዲከፈል የተጠየቀውን ተጨማሪ ታክስ ያልከፈለ ወይም በውሳኔው ላይ ቅሬታ ካለው በአንቀጽ ፲፰ መሠረት ይግባኝ ያላቀረበ እንደሆነ ጥፋተኛ ነው።

፭. በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፮ መሠረት ታክስ ከፋዩ ታክሱን አስታውቆ ከከፈለበት የበጀት ዓመት መጨረሻ አንስቶ በ፯ ዓመት ጊዜ ውስጥ የታክሱ ባለሥልጣን የታክሱን ልክ ወስኖ ቀሪ ሂሳብ መኖሩን ካላስታወቀ የተከፈለው ታክስ በቂና የመጨረሻ ይሆናል። ሆኖም ታክስ ከፋዩ ገቢውን ያላስታወቀ ወይም የተጭበረበረ የገቢ ማስታወቂያ ያቀረበ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን በማናቸውም ሌላ ሕግ የተደነገገው ይርጋ ሳያገደው ታክሱን በማናቸውም ጊዜ መወሰን ይችላል።

2) Time of Payment:

(a) Unless decided otherwise, as provided for under Sub--Article 2(b) of this Article, the excise tax on goods specified under the Schedule shall be payable.

- 1) When imported at the time of clearing the goods from Customs area;
- 2) When produced locally, not later than 30 days from the date of production;

(b) Where the tax payer requests for permission to deposit goods produced in a bonded warehouse without payment of tax and if the request is approved by the Tax Authority the payment of the tax on such goods so deposited shall be effected at the time they are being removed from the Bonded warehouse;

(c) If the Tax Authority believes that the activity of the tax payer requires a Bonded Warehouse may give him permission to establish such Bonded Warehouse. The conditions under which the Bonded Warehouse operates shall also be laid down by directive to be issued by the Tax Authority. No goods shall therefore be deposited in or removed from a Bonded Warehouse except in the presence and under the control of a representative of the Authority;

(d) where a producer fails to keep proper accounts and records or fails to submit a monthly declaration or pay the tax within the time limit prescribed in this Proclamation or submits a declaration which upon investigation is found incorrect the Tax Authority shall be empowered to forbid the producer to remove any good from the place of production or Bonded Warehouse.

7. Assessment of the Excise Tax

1) If the Tax Authority accepts that the books and records maintained by the producer are properly kept and that the monthly declaration submitted by him, pursuant to Article 8(d) of this Proclamation is correct the tax paid in accordance with the monthly declaration shall be considered accurate.

2) If, after review by the Tax Authority, it appears that a person has understated his tax obligation, the Authority shall issue an additional assessment.

3) The assessment made shall be prepared in an assessment notification and be delivered to the tax payer. Delivery of the assessment notification shall be made in accordance with the provisions of Income Tax Proclamation.

4) If the Authority makes an additional assessment under Sub-Article (2) and within 30 days of the notice and demand, the person assessed does not pay the additional assessment or appeal the assessment as provided under Article 18, the person is in default.

5) If the Tax Authority fails to assess the tax and notify the tax payer of the amount still due within five years from the date of declaration and payment of the tax by the tax payer in accordance with Article 6 of this Proclamation, the tax so paid shall be final and conclusive. In case, where the taxpayer has not declared his income or has submitted a fraudulent declaration, no time limit provided in any other law shall bar the assessment of the tax by the Tax Authority.

ክፍል ሦስት
የታክሱ አሰባሰብ አፈጻጸም

፳. የታክስ ከፋዩ ግዴታዎች

በዚህ አዋጅ በሌሎች አንቀጾች ከተጠቀሱት ግዴታዎች በተጨማሪ ማናቸውም ታክስ ከፋይ፤

- ሀ) አግባብ ባለው የሂሳብ አያያዝ ሥርዓትና የታክስ ባለሥልጣን በሚፈቅደው ዓይነት የሂሳብ መዛግብትንና ደጋፊ ሰነዶችን ይይዛል።
- ለ) በታክስ ባለሥልጣን በሚሰጠው ቅጽ ላይ ታክሱን በሚገባ ለመሰብሰብ አስፈላጊ የሚሆነውን መረጃ የሚያሳይ መግለጫ ሞልቶ በየ፴ ቀን ለታክስ ባለሥልጣን ያቀርባል።
- ሐ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፱ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የታክስ ባለሥልጣን የሚጠይቀውን ይፈጽማል።
- መ) የታክስ ባለሥልጣን ወኪል በሥራ ቦታው በመገኘት ስለታክስ አሰባሰብ ለሚያደርገው ቁጥጥር አስፈላጊ የሆነውን ሁሉ አሟልቶ ያቀርባል።
- ሠ) የሥራውን ዓይነትና የሥራውን አድራሻ እንዲሁም ሥራውን ሲጀምር ወይም ሲያቋርጥ ሁኔታውን ለባለሥልጣን ወዲያው ያሳውቃል።
- ረ) ሥራውን ሲያቋርጥ የሚፈለግበትን ታክስ በሙሉ ሥራውን ባቋረጠ በ፴ ቀናት ውስጥ አጠናቆ ይከፍላል።

፱. የታክሱ ባለሥልጣን ሥልጣን

በዚህ አዋጅ ሌሎች አንቀጾች ከተጠቀሱት በተጨማሪ የታክሱ ባለሥልጣን የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል፤

- ፩. ይህን አዋጅ በሥራ ላይ የማዋል እና የማስፈጸም ኃላፊነት የታክሱ ባለሥልጣን ይሆናል።
- ፪. ታክስ ከፋዩን ወይም የሂሳብ መዝገቦችን እና ሰነዶችን ወይም መረጃን ለማግኘት የሚችለውን ወይም እነዚህን የመጠበቅ ኃላፊነት የተሰጠውን ማንኛውንም የታክስ ከፋዩን ተቀጣሪ በአመቺ የታክሱ ባለሥልጣን የሥራ ሰዓቶች እና በጽ/ቤቱ ተገኝቶ ለሚቀርቡለት ለጉዳዩ አግባብ ያላቸው ጥያቄዎች መልስ እንዲሰጥና የተባሉትንም ሰነዶች እንዲያቀርብ ለማድረግ፤
- ፫. ሀ) የምርት ተግባር ወይም የሽያጭ ሥራ ስለመካሄዱ ወይም ለታክሱ አከፋፈል የሚረዳ ማስረጃ ስለመኖሩ ሲጠራጠር ወይም ይህ አዋጅ ወይም በአዋጁ መሠረት የሚወጡት ደንቦች እና መመሪያዎች በሚገባ መከበራቸውን ለማረጋገጥ በታክስ ከፋዩ መደበኛ የሥራ ሰዓቶች፤
- ለ) ይህን አዋጅ ወይም በአዋጁ መሠረት የሚወጡትን ደንቦችና መመሪያዎች በመተላለፍ ጥፋት የተፈጸመ ለመሆኑ ሲጠራጠር በማንኛውም ጊዜ፤ ወደ ታክስ ከፋዩ የሥራ ቦታ ወይም የዕቃ መጋዘን ወይም ምርቱ ይገኝበታል ተብሎ ወደሚገመተው ማናቸውም ሥፍራ የመግባትና ሁኔታዎችን የማጣራት፤ መረጃዎችን የመሰብሰብ ተገቢውንም እርምጃ የመውሰድ፤
- ፬. በዚህ አዋጅ መሠረት ሊከፈል የሚገባውን ታክስ ለታክስ ከፋዩ የማስታወቅ፤
- ፭. ወደ አገር የሚገቡ ዕቃዎችን በሚመለከት፤
  - ሀ) ወደ መንግሥት የጉምሩክ ክልል ከገቡበት ቀን አንስቶ እስከ ስድስት ወር ድረስ ታክሱ ካልተከፈለ ዕቃዎቹን የመሸጥ ወይም ዕቃዎቹ የሚበላሹ ሆኖ ሲያገኝ በማናቸውም ጊዜ እንዲሸጡ የመወሰን፤

SECTION 3
Collection Enforcement

8. Obligations of the Tax Payer

In addition to the obligations specified in the other provisions of this Proclamation, every tax payer shall:

- (a) maintain books of accounts and supporting documents in accordance with proper accounting principles and in a manner acceptable to the Tax Authority;
- (b) submit every 30 days to the Tax Authority, in a form which shall be supplied by said Authority, a declaration containing such information as may be necessary for proper collection of the tax.
- (c) comply fully with requirements of the inspection of his premises by the delegate of the Tax Authority in accordance with Sub - Article 3 of Article 9 of this Proclamation.
- (d) comply fully with the requirements of the inspection of his premises by the delegate of the Tax Authority;
- (e) immediately communicate to the Tax Authority the type and address as well as the commencement and termination date of his business;
- (f) pay in full the tax due within 30 days from the date of termination where such business is terminated.

9. Power of the Tax Authority

In addition to the powers specified in the other provisions of this Proclamation the Tax Authority shall have the following powers and duties:

- 1) The implementation and enforcement of this Proclamation shall be the duty of the Tax Authority;
- 2) Requiring the person or any employee who has access to or custody of any information, records or books of account to produce the same and to attend during normal office hours at any reasonably convenient tax office and answer any questions relating thereto;
- 3) Enter business premises or stores of the tax payer or to any place suspected to be storage of the products, inspect, collect information and take appropriate measures:
  - (a) during the regular working hours of the tax payer where it suspects that production or sale of goods is carried on or there is information that may be necessary for the proper assessment of the tax, and to ensure the observance of this Proclamation and Regulations issued for the implementation of this Proclamation;
  - (b) at any time where it suspects that an offense resulting from the violation of the provisions of this Proclamation or regulations issued for the implementation of the Proclamation has been committed.
- 4) Notify the tax payer the additional tax to be paid in accordance with this Proclamation;
- 5) as regards goods imported:
  - (a) sell such goods where the tax in respect of them is not paid within six months from the day of deposit within the premises of government warehouse, or in the case of perishable goods, decide on their sale at any time it thinks fit;

ለ) ሊከፈል የሚገባው ታክስና ሌሎች ወጪዎች ከተቀነሱ በኋላ ተራፊ ገንዘቡን ለመቀበል መብት ያለው ሰው ዕቃው ከተሸጠበት ቀን አንስቶ በ፭ ዓመት ጊዜ ውስጥ ጥያቄ ሲያቀርብና መብቱ ሲረጋገጥ ተራፊው ገንዘብ ለባለመብቱ እንዲመለስ ስለት የማድረግ፤

፮. ማዘጋጃ ቤት ድርጅት የፋይናንስ ተቋም ወይም ማንኛውም የፌዴራል ወይም የክልል መንግሥት መሥሪያ ቤት ጨምሮ ማንኛውም ሰው ስለታክስ ከፋዩ የሚያውቀውን መረጃ ወይም የሥራ እንቅስቃሴ ዝርዝር እንዲገልጽ ለማድረግ ይችላል።

፲. ታክስ ለመሰብሰብ ሀብት ስለመያዝ

፩. በንዑስ አንቀጽ (፬) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም በዚህ አዋጅ የተጣለው ታክስ የሚፈለግበት ሰው በአንቀጽ ፯ ንዑስ አንቀጽ ፬ ወይም በአንቀጽ ፲፰ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተደነገገው መሠረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን የዚህን ታክስ ከፋይ ሀብት በመያዝ ለሚፈለግበት ታክስ እና ንብረቱን ለመያዝ የተደረገውን ተጨማሪ ወጪ ለመሸፈን እንዲውል ለማድረግ ሕጋዊ ሥልጣን ይኖረዋል።

፪. ለዚህ ክፍል አፈጻጸም “መያዝ” በማናቸውም መንገድ መያዝን እንዲሁም የኤክስፖርት ታክስ የሚፈለግበት ሰው የሆነ ገንዘብ ወይም ንብረት በእጁ ከሚገኝ ሰው ታክስ መሰብሰብን ይጨምራል። በንዑስ አንቀጽ (፫) እና (፮) በተነገረው መሠረት ካልሆነ በስተቀር መያዝ የሚቻለው የመያዙ ትዕዛዝ በተሰጠበት ጊዜ በይዘታ ሥር የሚገኝ ንብረት እና የመያዙ ተግባር በሚከናወንበት ጊዜ ዐንቶ ያለ ግዴታን በተመለከተ ብቻ ነው። የታክሱ ባለሥልጣን የታክስ ከፋዩን ሀብት በሚይዝበት ጊዜ የፖሊስ ሠራዊት አባል እንዲገኝ ሊጠይቅ ይችላል። ባለሥልጣኑ ከዚህ በላይ በተመለከተው መሠረት ሀብቱን ከያዘበት ቀን አንስቶ ከሚቆጠር ከ፲ ቀናት ጊዜ በኋላ በሐራጅ ወይም በባለሥልጣኑ በተፈቀደ በማናቸውም ሌላ ዘዴ የያዘውን ንብረት መሸጥ ይችላል። ሆኖም ንብረቱ የሚበላሽ ከሆነ የንብረቱን ባህርይ ከግምት ውስጥ በማስገባት ተገቢ መስሎ በሚታየው ጊዜ ሊሸጠው ይችላል።

፫. ማናቸውም የተያዘ ንብረት ለመያዙ ምክንያት የሆነውን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን በቂ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ፣ የታክሱ ባለሥልጣን ከታክስ ከፋዩ ላይ የሚፈለገው የታክስ ዕዳ እና ከዚህ ጋር የተያያዙ ልዩ ልዩ ወጪዎች ተከፍለው እስከሚጠናቀቁ ድረስ የታክስ ዕዳው የሚፈለግበትን ሰው ሌሎች ሀብቶች መያዝ ይችላል።

፬. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ (፩) በተደነገገው መሠረት ባልተከፈለ የታክስ ዕዳ ምክንያት ንብረት መያዝ የሚቻለው የታክሱ ባለሥልጣን ሀብቱን የመያዝ ሀሳብ እንዳለው አስቀድሞ ለታክስ ከፋዩ በጽሑፍ ካስታወቀው በኋላ ይሆናል። በዚህ ዓይነት የሚሰጠው ማስታወቂያ ሀብቱ ከመያዙ ከ፬ ቀን በፊት ለታክስ ከፋዩ ሊደርሰው ይገባል።

፭. የታክሱ ባለሥልጣን የታክሱን አሰባሰብ የሚያደናቅፍ ሁኔታ መኖሩን የተረዳ እንደሆነ በንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው የ፬ ቀን የጊዜ ገደብ እና በንዑስ አንቀጽ (፬) የተመለከተው የ፬ ቀን የጊዜ ገደብ ሳይጠበቅ ታክሱ ወዲያው እንዲከፈል ለማድረግ ጥያቄ ከቀረበና ታክስ ከፋዩ ለመክፈል ፈቃደኛ ካልሆነ ንብረትን በመያዝ ታክስ የመሰብሰቡ አፈጻጸም ሕጋዊ ይሆናል።

፮. ማናቸውም ንብረት የተያዘ ወይም እንዲያዝ የታሰበ ከሆነ ስለዚህ ንብረት ማስረጃ የሚሆን ወይም መግለጫ የያዘ ሰነድ ወይም መዝገብ በእጁ የሚገኝ ወይም በቁጥጥሩ ሥር ያለ ማናቸውም ሰው በታክሱ ባለሥልጣን ጥያቄ ሲቀርብለት ሰነዱን ወይም መዝገቡን ለማስረጃነት ማቅረብ አለበት።

(b) transfer to the Government treasury the balance, if any, remaining after the deduction of the tax and other expenses, provided, however, that it shall pay the same person entitled thereto where he claims it within five years from the date of the sale and where his claims are provided.

6) Requiring any person including a municipality, body, financial institution, department or agency of Federal or Regional Government to disclose particulars of any information or transactions.

10. Seizure of Property to Collect Tax

1) Subject to Sub-Article (4), if any person liable to pay any tax imposed by this Proclamation is in default under Article 7, Sub-Article (4) or Article 18, Sub-Article (2), it shall be lawful for the Authority to collect such tax (and such further amount as shall be sufficient to cover the expenses of the seizure) by seizing any property belonging to such person.

2) For purposes of this Section, the term “seizure” includes seizure by any means, as well as collection from a person who owes money or property to the person liable for VAT. Except as provided in Sub-Articles (3) and (6), a seizure shall extend only to property possessed and obligations existing at the time the seizure is made. The Authority may request a police officer to be present during the seizure. Where the Authority seizes any property as provided hereinabove, it shall have the right to sell the seized goods at public auction or in any other manner approved by the Authority not less than 10 days after the seizure, except that when the goods seized are perishable, the Authority can sell the goods after any reasonable period having regard to the nature of the goods.

3) Whenever any property on which seizure had been made is not sufficient to satisfy the claim for which seizure is made, the Authority may, thereafter and as may be necessary, proceed to seize other property liable to seizure of the person against whom the claim exists until the amount due from such person, together with all expenses, is fully paid.

4) Seizure may be made under Sub-Article (1) on property of any person in default with respect to any unpaid tax only after the Authority has notified such person in writing of the intention to make such seizure. The notice shall be delivered not less than thirty (30) days before the day of the seizure.

5) If the Authority makes a finding that the collection of the tax is in jeopardy, demand for immediate payment of such tax may be made by the Authority and, on failure or refusal to pay the tax, collection thereof by seizure shall be lawful without regard to the 30-day period provided in Sub-Article (1) and the 30-day provided in Sub-Article (4).

6) If a seizure has been made or is about to be made on any property, any person having custody or control of any books or records containing evidence or statements relating to the property subject to seizure shall, on demand of the Authority, exhibit such books or records to the Authority.

- ፯. በፍርድ ቤት ትዕዛዝ የተከበረ ወይም በአፈጻጸም ላይ ያለ ወይም በዋስትና የተያዘ ካልሆነ በስተቀር ማናቸውም በታክስ ምክንያት የተያዘ ንብረት በእጁ የሚገኝ ወይም ለታክስ ከፋይ ማናቸውም ግዴታ ያለበት ሰው የታክሱ ባለሥልጣን ሲጠይቀው የያዘውን ሀብት ለታክሱ ባለሥልጣን የማስረከብ ወይም ያለበትን ግዴታ የመፈጸም ኃላፊነት አለበት።
- ፰. ማናቸውም ሰው የታክሱ ባለሥልጣን ሲጠይቀው አንድን የተያዘ ንብረት ለማስረከብ ፈቃደኛ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ በተያዘው ንብረት መጠን በግል ተጠያቂ ይሆናል። ሆኖም ተጠያቂነቱ ለንብረቱ መያዝ ምክንያት ከሆነው የታክስ ዕዳ መጠን (በታክሱ ዕዳ ላይ የሚታሰብ በውን ወጪ እና ወለድ ጨምሮ) ሊያልፍ አይችልም።
- ፱. በንዑስ አንቀጽ (፰) ከተመለከተው የግል ተጠያቂነት በተጨማሪ ንብረቱን የያዘው ሰው ንብረቱን ለማስረከብ ፈቃደኛ ያልሆነው ያለበቁ ምክንያት ከሆነ በንዑስ አንቀጽ (፰) መሠረት የሚፈለገውን የገንዘብ መጠን ፶ ፐርሰንት በተጨማሪ እንዲከፍል ይደረጋል።
- ፲. በዚህ አንቀጽ መሠረት በይዘታው ሥር ያለውን ንብረት ያስረከበ ወይም በታክስ ከፋይ የሚፈለግበትን ገንዘብ ከታክሱ ባለሥልጣን በተጠየቀው መሠረት ገቢ ያደረገ ማናቸውም ሰው ካስረከበው ንብረት ወይም ገቢ ካደረገው ገንዘብ ጋር በተያያዘ የታክስ ግዴታውን ባልተወጣው ታክስ ከፋይ ወይም ማናቸውም ሌላ ሰው ከሚፈለግበት ዕዳ ወይም ካለበት ግዴታ ነፃ ይሆናል።

፲፩. በሀብት ላይ የሚቀርብ የቀደምትነት መብት ጥያቄ

- ፩. ዋስትና የተሰጣቸው የሌሎች አበዳሪዎች የቅድሚያ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አዋጅ መሠረት ታክስ ተከፋይ ከሚሆንበት ቀን አንስቶ ተከፍሎ እስከ አለቀበት ጊዜ ድረስ ታክስ የመክፈል ግዴታ ባለበት ሰው ሀብት ላይ የታክሱ ባለሥልጣን የቀደምትነት መብት ይኖረዋል።
- ፪. ማናቸውም ሰው ታክስ የመክፈል ግዴታውን ባለመወጣት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን በጥፋት ምክንያት ያልተከፈለውን ታክስ እና ታክሱን ለማስከፈል የሚደረገው እንቅስቃሴ የሚያስከትለውን ወጪ ማስከፈል እንዲቻል የታክስ እዳ የሚፈለግበት ሰው ሀብት በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ንብረቱን ለመዘገበው አካል የፅሁፍ ትዕዛዝ የሚሰጥ መሆኑን የሚገልጽ ማስጠንቀቂያ ለተመዘገበው ሰው ይሰጣል።
- ፫. በንዑስ አንቀጽ (፪) የተገለፀው ማስጠንቀቂያ የደረሰው ታክስ ከፋይ ማስጠንቀቂያው በደረሰው በ፴ ቀን ውስጥ ታክሱን ያልከፈለ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን ለንብረት መዘጋገሙ ባለሥልጣን የተመዘገበው ሰው ሀብት ባልተከፈለው የታክስ ዕዳ መጠን በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ትዕዛዝ ይሰጣል።
- ፬. በንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የታክሱ ባለሥልጣን ታክስ የሚፈለግበት ሰው ሀብት በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ትዕዛዝ የሰጠ ሲሆን፣ መዘጋገሙ ባለሥልጣን ማናቸውንም ክፍያ ሳይጠይቅ ንብረቱ በዋስትና እንዲያዝ የደረሰው ትዕዛዝ እንደማናቸውም በሀብቱ ላይ እንዳለ የመያዣ ሰነድ ይመዘግባል፤ ቀደም ሲል የተሰጠ የመያዣ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ የዋስትናው ምዝገባ የሚፈለገውን ታክስ ለማስከፈል በማናቸውም መልኩ በሕግ እንደተሰጠ መያዣ ወይም እንደማናቸውም ሌላ ዕዳ ወይም ክፍያ ሆኖ ይቆጠራል።

፲፪. ታክስ ከፋይ ስላለው ጥበቃ

በዚህ አዋጅ ክፍል ፫ መሠረት የተያዘ ማናቸውም ንብረት የሚያዘው፣ የሚጠበቀው፣ እና የሚመዘገበው በታክሱ ባለሥልጣን ብቻ ይሆናል። ማናቸውም ሌላ የመንግሥት አካል በዚህ ክፍል መሠረት የተያዘውን ንብረት ማናቸውንም ሌላ ምክንያት መሠረት በማድረግ እንዲሰጠው ወይም እንዲተላለፍለት መጠየቅ አይችልም። የተያዘ ንብረት የተሸጠ እንደሆነ ከሽያጩ ከተገኘው ገንዘብ ውስጥ ታክስ ከፋይ ከሚፈለግበት ዕዳ በላይ የሆነው ገንዘብ ለንብረቱ ባለቤት ወዲያውኑ ይመለሳል።

- 7) Any person in possession of (or obligated with respect to) property subject to seizure on which a seizure has been made shall, on the demand of the Authority, surrender such property (or discharge such obligation) to the Authority, except such part of the property as is, at the time of such demand, subject to a prior secured claim of creditors and subject to an attachment or execution under any judicial process.
- 8) Any person who fails or refuses to surrender any property subject to seizure, on demand of the Authority, shall be personally liable to the government in a sum equal to the value of the property not so surrendered, but not exceeding the amount of tax for the collection of which seizure has been made (together with costs and interest on such sum)
- 9) In addition to the personal liability imposed by Sub-Article (8), if the failure or refusal to surrender is without reasonable cause, such person shall be liable for an additional charge equal to fifty percent (50%) of the amount recoverable under Sub-Article (8)
- 10) Any person in possession of property who surrenders or makes payment in accordance with this Article shall be discharged from any obligation or liability to the delinquent person or to any other person arising from such surrender or payment.

11. Preferential Claim to Assets

- 1) From the date on which tax becomes due and payable under this Proclamation, subject to the prior secured claims of creditors, the Authority has a preferential claim upon the assets of the person liable to pay the tax until the tax is paid.
- 2) Where a person is in default of paying tax, the Authority may, by notice in writing, inform that person of the Authority's intention to apply to the Registering Authority to register a security interest in any asset, which is owned, by that person, to cover any unpaid tax in default, together with any expense incurred in recovery proceedings.
- 3) If the person on whom a notice has been served under Sub-Article (2) fails to pay the amount specified in the notice within 30 days after the date of service of the notice, the Authority may, by notice in writing, direct the Registering Authority that the asset, to the extent of the defaulter's interest therein, shall be the subject of security for the total amount of unpaid tax.
- 4) Where the Authority has served a notice on the Registering Authority under Sub-Article (3), the Registering Authority shall without fee, register the notice of security as if the notice were an instrument of mortgage over or charge on, as the case may be, such asset, and such registration shall, subject to any prior mortgage or charge, operate while it subsists in all respects as a legal mortgage over or charge on the asset to secure the amount due.

12. Taxpayer Safeguards

Any property seized under Section 3 of this Proclamation shall be seized, held, and accounted for only by the Authority. No other agency of the government may require the property seized under this Section to be transferred or given over to it for any cause whatsoever. If any property seized under this Section is sold, any portion of the proceeds in excess of the persons liabilities shall be returned promptly to the owner of the property.

፲፫. የተረካቢ ግዴታ

፩. በዚህ አንቀጽ ውስጥ “ተረካቢ” ማለት በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝን የታክስ ከፋይን ሀብት በተመለከተ፡
ሀ) የኩባንያ ንብረት አጣሪ ሆኖ የተሰየመ፤
ለ) ከፍርድ ቤት ውጪ ወይም በፍርድ ቤት የተሾመ ተረካቢ፤
ሐ) በኪሣራ ውስጥ የሚገኝ ድርጅት ባለአደራ፤
መ) መያዣ በይዘታው ሥር ያሚገኝ፤
ሠ) የሞተን ሰው ንብረት የሚያስተዳድር ወይም
ረ) በሕግ ችሎታ የሌለውን ሰው የንግድ ሥራ የሚያካሂድ፤
ማናቸውም ሰው ነው።

፪. በኢትዮጵያ ውስጥ ያለ ንብረት ተረካቢ ሆኖ የተሾመ ወይም ንብረት በይዘታው ሥር የተደረገ ተረካቢ ከተሾመ በት ወይም ንብረቱ በይዘታው ሥር ከተደረገበት ከሁለቱ ከቀደመው ቀን ጀምሮ በ፲፬ ቀን ጊዜ ውስጥ የተሾመ ወይም ንብረት በይዘታው ሥር ያለ መሆኑን ለታክሱ ባለሥልጣን ማስታወቅ አለበት።

፫. የታክሱ ባለሥልጣን ንብረቱ በተረካቢው ይዘታ ሥር ያለ ሰው የሚፈለግበትን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን የሚያስፈልገውን የገንዘብ መጠን ለተረካቢው በጽሑፍ ያስታውቃል።

፬. ተረካቢው፡
ሀ) በንዑስ አቀጽ (፫) መሠረት በታክስ ባለሥልጣኑ የተገለፀውን የገንዘብ መጠን ወይም ከማስታወቂያው በኋላ በስምምነት የተደረሰበትን ሌላ የገንዘብ መጠን ከንብረቱ ሽያጭ ላይ ቀንሶ ለብቻው ያስቀምጣል።
ለ) ተቀንሶ ለብቻው በተቀመጠው የገንዘብ መጠን ልክ የተረከበው ንብረት ባለቤት ከሆነው ሰው ለሚፈለገው የታክስ ዕዳ ተጠያቂ ይሆናል።
ሐ) በዚህ አንቀጽ የተመለከተው ቢኖርም ከታክስ ቀደምትነት ያለውን ማናቸውንም ዕዳ ሊከፍል ይችላል።

፭. ተረካቢው በንዑስ አንቀጽ (፫) የተጠቀሰውን ታክስ በተመለከተ በንዑስ አንቀጽ (፬) መሠረት ተቀንሶ ለብቻው እንዲቀመጥ የተደረገውን የገንዘብ መጠን በዚህ አንቀጽ ለተጠቀሰው ታክስ ካላዋለ ተቀንሶ ለብቻ በተቀመጠው ገንዘብ ልክ በግል ተጠያቂ ይሆናል።

፲፬. ለውጦችን ስለማስታወቅ ማናቸውም ታክስ ከፋይ፡-

፩. ስሙ፣ አድራሻው የንግድ ሥራው ቦታ፣ አደረጃጀቱ፣ ወይም ታክስ የሚከፈልበትን ዋናው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ወይም የሚያከናውናቸው ተግባራት ዓይነት፤
፪. ታክስ የሚከፈልበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ የሚከናወንበት አድራሻ ወይም ስም፤
የቀየረ እንደሆነ ይህንኑ ለታክሱ ባለሥልጣን በ፮ ቀናት ጊዜ ውስጥ ማስታወቅ አለበት።

**ክፍል አራት
ይግባኝ የሚቀርብበት ሥርዓት**

፲፮. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ፡
የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ አባላት በታክስ ባለሥልጣኑ ኃላፊ አቅራቢነት እንደአግባብነቱ በገቢዎች ሚኒስትር ወይም አግባባ ባለው የክልል ባለሥልጣን ይሰየማሉ።

፲፯. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ስለሚኖረው ሥልጣንና ተግባር፡
፩. ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለታክሱ ባለሥልጣን ሆኖ፡
ሀ) በታክስ ከፋዮች መቀጫ እንዲነሳ፣ ወለድ ቀሪ እንዲደረግ ወይም የታክስ ግዴታ እንዲሻሻል የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን ለመመርመርና ውሳኔ ለመስጠት፤

13. Duties of Receivers

- 1) In this Article, “receiver” means a person who, with respect to an asset in Ethiopia of a taxpayer, is:
  - (a) a liquidator of a company;
  - (b) a receiver appointed out of court or by a court;
  - (c) a trustee for an unrehabilitated insolvent;
  - (d) a mortgage in possession;
  - (e) an executor of a deceased estate; or
  - (f) any other person conducting a business on behalf of a person legally incapacitated.
- 2) A receiver shall, in writing, notify the Authority within 14 days after being appointed to the position or taking possession of an asset in Ethiopia, whichever first occurs.
- 3) The Authority may, in writing, notify a receiver, of the amount which appears to the Authority to be sufficient to provide for tax which is or will become payable by the person whose assets are in the possession of the receiver.
- 4) A receiver:
  - (a) shall set aside, out of the proceeds of sale of an asset, the amount specified by the Authority under Sub-Article (3), or such lesser amount as is subsequently agreed on by the Authority;
  - (b) is liable to the extent of the amount set aside for the tax of the person who owned the asset; and
  - (c) may pay any debt that has priority over the tax referred to in this Article notwithstanding any provision of this Article.
- 5) A receiver is personally liable to the extent of any amount required to be set aside under Sub-Article (4) for the tax referred to in Sub-Article (3) if, and to the extent that, the receiver fails to comply with the requirements of this Article.

14. Notification of Changes

Every taxpayer shall notify the Authority, in writing, of;
1) any change in the name, address, place of business, constitution, or nature of the principal taxable activity or the activities of the person; and
2) any change of address from which, or name in which, a taxable activity is carried on by the taxpayer, within 5 days of the change occurring.

**Section 4
Appeal procedure**

15. Review Committee

Members of the Review Committee shall be appointed by the Minister of Revenue or the competent authority of the regional government, as appropriate, upon the recommendation of the head of the Authority.

16. Powers and Duties of the Review Committee

- 1) The Review Committee shall be accountable to the head of the Authority and shall have the following duties:
  - (a) to examine and decide on all applications submitted by tax payers for compromise of penalty and interest and on the tax assessed;

- ለ) ከቀረቡት አቤቱታዎች ጋር ግንኙነት ያላቸውን ማናቸውንም የጽሑፍ ማስረጃዎች ወይም መረጃዎች መሰብሰብ።
  - ሐ) በምርመራ ላይ የሚገኘውን ጉዳይ በሚመለከት ረገድ ቀርቦ የሚጠየቀውን ጥያቄ እንዲመልስ ከታክሱ አወሳሰን ጋር በቀጥታ ወይም ቀጥታ ባልሆነ ግንኙነት ያለውን ማንኛውንም ሰው የመጥራት፤
  - መ) የታክሱ ባለሥልጣን የሰጠው የታክስ ውሳኔ ትክክለኛ፣ የተሟላ እና ይህንን አዋጅ ጠብቆ የተሰጠ መሆኑን የማረጋገጥ፣ ሥልጣን ይኖረዋል።
- ፪. የአቤቱታ ኮሚቴ ከታክስ ከፋዮች የሚቀርበውን አቤቱታ ሊያይ የሚችለው ታክስ ከፋዩ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ በደረሰው በ፲ ቀናት ውስጥ አቤቱታውን ካቀረበ ነው።
- ፫. የታክሱ ባለሥልጣን ኃላፊ የኮሚቴውን የውሳኔ ሀሳብ ሊያፀድቅ ወይም በውሳኔ ሀሳቡ ካልተሰማ ምክንያቱን በመግለጽ ጉዳዩ እንደገና እንዲታይ ለኮሚቴው ሊመልሰው ይችላል።

፲፯. መቀጫን ስለማንሳት
 የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ እንደአግባብነቱ የገቢዎች ሚኒስትር ወይም አግባብ ያለው የክልል ባለሥልጣን በሚያወጣው መመሪያ መሠረት በታክስ ከፋዩ ላይ የተጣለው አስተዳደራዊ መቀጫ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲነሳ ማድረግ ይችላል።

- ፲፰. ይግባኝ**
- ፩. በታክሱ ባለሥልጣን የተላለፈውን የተጨማሪ ታክስ ውሳኔ የሚቃወም ማናቸውም ታክስ ከፋይ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ ከደረሰው ወይም በአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በ፴ (ሠላሳ) ቀናት ውስጥ በባለሥልጣኑ የተወሰነውን ተጨማሪ ታክስ 5% (ሃምሳ በመቶ) ባለሥልጣኑ ዘንድ በማስያዝ ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባዔ ይግባኝ የማቅረብ መብት አለው።
  - ፪. በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የይግባኝ አቤቱታ ቀርቦ የግብር ይግባኝ ጉባዔ ታክስ ከፋዩ በተጨማሪ የተወሰነ በትን ታክስ በሙሉ ወይም በከፊል የመክፈል ግዴታ እንዳለበት ውሳኔ ከሰጠበት ቀን አንስቶ በ፴ ቀን ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ተጨማሪ ታክስ ካልከፈለ ጥፋተኛ ነው።
  - ፫. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ይግባኝ ካልቀረበ በባለሥልጣኑ የተወሰነው ተጨማሪ ታክስ ትክክለኛና የመጨረሻ ሆኖ ወዲያውኑ ተከፋይ ይሆናል።
  - ፬. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ በገቢ ግብር አዋጅ ስለይግባኝ የተደነገጉት አንቀጾች እንደአግባብነታቸው በዚህ አዋጅ መሠረት የተወሰኑ ታክሶችን በሚመለከት ለሚቀርቡ ይግባኞች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፲፱. የማስረጃ ታላቁነት
 የተወሰነው ግብር በዝታል ወይም የታክሱ ባለሥልጣን የሰጠው ውሳኔ ትክክል አይደለም በሚል በሚቀርብ ክርክር የማስረጃ ታላቁነት የተወሰነውን ታክስ ወይም የባለሥልጣኑን ውሳኔ የሚቃወመው ሰው ይሆናል።

ክፍል አምስት
አስተዳደራዊ ቅጣቶች

፳. የታክስ ማስታወቂያን በጊዜው ባለማቅረብ ስለሚፈፀም ቅጣት

- ፩. በዚህ አዋጅ በሌላ አኳኋን እንዲፈጸም ከተወሰነው በስተቀር፣ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ የታክስ ማስታወቂያ ግዴታውን ያልተወጣ ታክስ ከፋይ ለዘገየበት ለእያንዳንዱ ወር ወይም የወሩ ከፊል ለሆነው ጊዜ፣ ያልተከፈለውን ታክስ 5% (አምስት በመቶ) ፳5% (ሃያ አምስት በመቶ) እስኪሞላ ድረስ መቀጫ ይከፍላል።

- (b) to gather any written evidence or information relevant to the matter submitted;
  - (c) to summon any person who directly or indirectly has dealt with the assessment, to appear before it for questioning him about the case under its investigation; and
  - (d) to review determinations made by the Authority for accuracy, completeness, and compliance with this Proclamation.
- 2) The Committee shall only review applications submitted to it within 10 days of receipt of tax assessment notification.
  - 3) The Head of the Tax Authority may approve the recommendations or remand the case, with his observations, to the committee for further review.

17. Waiver of Penalty
 The Review Committee may waive administrative penalties in accordance with the directives issued by the Minsiter of Revenue or the competent authority of the regional government, as apprpriate.

- 18. Appeal**
- 1) Any person who object to an additional assessment made by the Authority has the right to appeal, within 30 days from the receipt of that assessment notification, or from the date of decision of the Review Committee to the Tax Appeal Commission by depositing in cash with the Authority an amount equal to 50% of the additional tax assessed.
  - 2) If a person appeals in accordance with Sub-Article (1) and the Tax Appeal Commission determines his tax liability, that person is in default unless he pays the additional assessment determined by the Tax Appeal commission within thirty (30) days of the decision of the Commission.
  - 3) If no appeal is made within the period prescribed in Sub-Article (1) of this Article, the Additional assessment of the tax made by the Authority shall be deemed to be correct and final and shall be immediately payable.
  - 4) Without prejudice to Sub-Article (1) of this Article, the provisions of the Income Tax Proclamation, concerning appeals shall, mutatis mutandis, apply to appeals regarding taxes imposed by this Proclamation.

19. Burden of Proof
 The burden of proving that an assessment is excessive or that a decision of the Authority is wrong is on the person objecting to the assessment or decision.

Section 5
 Administrative Penalties

20. Penalties for Late Filing

- 1) Except as otherwise provided in this Proclamation, a person who fails to file a timely return is liable for a penalty equal to 5 percent of the amount of tax underpayment for each month (or portion thereof) during which the failure continues, up to 25 per cent of such amount.

- ፪. የታክስ ማስታወቂያ መቅረብ ባለበት ወር ወይም የወሩ ከፊል በሆነው ጊዜ የታክስ ማስታወቂያ ያላቀረበ ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ መሠረት የሚከፍለው መቀጫ ከብር ፶ ሺ (ሃምሳ ሺህ) አይበልጥም።
- ፫. ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም ያልተከፈለ ታክስ ነው የሚባለው በታክስ ማስታወቂያ ላይ መታየት በነበረበት እና ታክሱ መከፈል ባለበት ቀን በተከፈለው ታክስ መካከል ያለው ልዩነት ነው።
- ፬. በማናቸውም ሁኔታ የሚጣለው ቅጣት ቀጥሎ ከተመለከቱት ከዝቅተኛው ያነሰ አይሆንም፤
  - ሀ) ብር ፲ ሺ
  - ለ) በታክስ ማስታወቂያ ላይ መመልከት ከነበረበት የታክስ መጠን ፻ በመቶ (አንድ መቶ ፕሮሰንት)

፳፩. ዘግይቶ በተከፈለ ታክስ ላይ ስለሚታሰብ ወለድ

- ፩. መከፈል በነበረበት ወር ላልተከፈለ ታክስ፣ መከፈል ከነበረበት ቀን እስከተከፈለበት ቀን ባለው ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ወለድ የመከፈል ግዴታ አለበት።
- ፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፩ መሠረት የሚከፈለው ወለድ የማስከፈያ ልክ ባለፈው የሩብ ዓመት በንግድ ባንኮች ሥራ ላይ በዋለው ከፍተኛው የማበደሪያ ወለድ መጣኔ ላይ ጽፎ በመቶ (ሃያ አምስት በመቶ) ታክሱን ይሆናል።

**ክፍል ስድስት
የወንጀል ቅጣቶች**

፳፪. በታክስ ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች ስለሚመሩበት ሥነ ሥርዓት

በዚህ ክፍል የተዘረዘሩት በታክስ ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች የወንጀልኛ መቅጫ ሕጉን በመተላለፍ የሚፈፀሙ በመሆኑ ክሱ የሚመሠረተው፣ የሚታየው እና ይግባኝ የሚቀርበው በወንጀልኛ መቅጫ ሕግ ሥነ ሥርዓት መሠረት ይሆናል።

፳፫. ሕግን በመጣስ ታክስ ስላለመክፈል

ሕግን በመጣስ የሰበሰበውን ታክስ ያላስታወቀ ወይም የሚፈለግበትን ታክስ ያልከፈለ ማናቸውም ሰው ወንጀል እንደ ፈጸመ ይቆጠራል። ስለሆነም በዚህ አዋጅ ክፍል ፩ መሠረት ከሚጣልበት መቀጫ በተጨማሪ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከ፩ ዓመት በማያንስ እሥራት ይቀጣል።

፳፬. የሐሰት ወይም አሳሳች መረጃ ስለማቅረብ

- ፩. ማናቸውም ታክስ ከፋይ፤
  - ሀ) ለታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ አንድን ነጥብ በተመለከተ የሀሰት ወይም አሳሳች መረጃ ያቀረበ፣ ወይም
  - ለ) ለታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ ሊቀርብ ከሚገባው መግለጫ ውስጥ መግለጫውን አሳሳች ሊያደርግ በሚችል አኳኋን መካተት የሚገባቸውን ነጥቦች ያስቀረ እንደሆነ፣ የወንጀል ክስ ይመሠረትበታል።
- ፪. የተሳሳተ መግለጫ የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ የተተወው ያለበቂ ምክንያት የሆነ እንደሆነ፤
  - ሀ) የመግለጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደረስበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ከብር ፩ ሺ በማይበልጥ አንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋዩ ከብር ፲ ሺ በማያንስ እና ከብር ፳ ሺ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከአንድ ዓመት በማያንስ እና ከ፫ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።
  - ለ) አንሶ እንዲከፈል የሚደረገው ታክስ ከብር ፩ ሺ የሚበልጥ ከሆነ ከብር ፳ ሺ በማያንስ እና ከብር ፻ ሺ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከሦስት ዓመት በማያንስ እና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።
- ፫. የሐሰት መግለጫ የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ እንዲካተት ያልተደረገው ሆን ተብሎ ወይም በከባድ ችልተኝነት የሆነ እንደሆነ፤

- 2) The penalty under Sub-Article (1) of this Article is limited to 50,000 Birr for the first month (or portion thereof) in which no return is filed.
- 3) For purposes of this Article, an underpayment of tax is the difference between the tax required to be shown on the return and the amount of tax paid by the due date.
- 4) In any event the penalty may not be less than the smaller of the two amounts:
  - (a) 10,000 Birr;
  - (b) 100 per cent of the amount of tax required to be shown on the return.

21. Late Payment Interest

- 1) If any amount of tax is not paid by the due date, the person liable is obliged to pay interest on such amount for the period from the due date to the date the tax is paid.
- 2) The interest rate under Sub-Article (1) of this Article is set at 25% (twenty five per cent) over and above the highest commercial lending interest rate that prevailed during the preceding quarter.

**Section 6
Criminal Offences**

22. Procedure in Tax Offence Cases

A tax offence under this Section is a violation of the criminal law of Ethiopia and shall be charged, prosecuted, and appealed in accordance with Ethiopia Criminal Procedure Code of Ethiopia.

23. Tax Evasion

A person who evades the declaration or payment of tax, commits an offence and, in addition to any penalty under Section 5, may be prosecuted and, on conviction, be subject to a term of imprisonment of not less than five (5) years.

24. Making False or Misleading Statements

- 1) A taxpayer who,
  - (a) makes a statement to a tax officer of the Authority that is false or misleading in a material particular, or
  - (b) omits from a statement made to an officer of the Authority any matter or thing without which the statement is misleading in a material particular, commits an offence and is liable on conviction.
- 2) Where the statement or omission is made without reasonable excuse,
  - (a) and if the inaccuracy of the statement were undetected may result in an underpayment of tax by an amount not exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 10,000 Birr and not more than 20,000 Birr, and imprisonment for a term of not less than one (1) year and not more than three (3) years, and
  - (b) if the underpayment of tax is in an amount exceeding 1,000 Birr to a fine of not less than 20,000 Birr and not more than 1000,000 Birr and imprisonment for a term of not less than three (3) years and not more than five (5) years,
- 3) Where the statement or omission is made knowingly or recklessly,

- ሀ) የመግለጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደረሰበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ከብር ፩ ሺ በማይበልጥ አንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋዩ ከብር ፶ ሺ በማያንስ እና ከብር ፻ ሺ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከአምስት ዓመት በማያንስ እና ከአሥር ዓመት በማይበልጥ እሥራት፤
- ለ) አንሶ እንዲከፈል የሚደረገው ታክስ ከብር ፩ ሺ የሚበልጥ ከሆነ ከብር ፸፮ ሺ በማያንስ እና ከብር ፪፻ ሺ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ፲ ዓመት በማያንስ እና ከ፲፭ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

፳፭. የታክሱን ባለሥልጣን ሥራ ስለማሰናከል

፩. ማናቸውም ሰው፡

- ሀ) በዚህ አዋጅ መሠረት ሥራውን በማከናወን ላይ ያለን የታክስ ባለሥልጣን ሠራተኛ ተግባር ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ፣ ወይም
  - ለ) የአዋጁን አፈፃፀም በማናቸውም ሌላ አኳኋን ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ እንደሆነ፣ ወንጀል መፈፀሙ ተረጋግጦ፣ ሲፈረድበት ከብር ፩ ሺ በማያንስ እና ከብር ፻ ሺ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና በሁለት ዓመት እሥራት ይቀጣል።
- ፪. የሚከተሉት እና እነዚህን የመሳሰሉ ሌሎች ተግባሮች የታክሱን ባለሥልጣን ሥራ የማሰናከል ተግባራት ሆነው ይወሰዳሉ፡**
- ሀ) የታክስ ከፋዩን ገቢ አስገኝ የሥራ እንቅስቃሴዎችን የሚመለከቱ ሰነዶችን፣ ሪፖርቶችን ወይም ሌሎች ማናቸውንም መረጃዎች ለመመርመር የታክሱ ባለሥልጣን ሲጠይቅ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት፤
  - ለ) የታክሱ ባለሥልጣን ለጥያቄ እንዲቀርብ ሲያዝ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት፤
  - ሐ) የታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ ወደታክስ ከፋዩ የንግድ ሥራ ቦታ ለመግባት ያለውን መብት መገደብ።

፳፮. ለውጥን ያለማስታወቅ

አንቀጽ ፲፬ በሚያዘው መሠረት በሁኔታዎች ላይ የተደረጉ ለውጦችን ለታክሱ ባለሥልጣን ያላስታወቀ ማናቸውም ሰው ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ፤

- ሀ) ጥፋቱ የተፈፀመው ሆን ተብሎ ወይም በከባድ ችልተኝነት የሆነ እንደሆነ ከብር ፲ሺ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና በአንድ ዓመት እሥራት፤
- ለ) በሌሎች ሁኔታዎች ከብር ፮ሺ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና በ፮ ወር እሥራት ይቀጣል።

፳፯. በታክስ ባለሥልጣኑ ሠራተኞች የሚፈፀሙ ጥፋቶች

፩. የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈፀም በታክስ ባለሥልጣኑ የተቀጠረ ሠራተኛ ወይም የቀድሞ ተቀጣሪ የነበረ፤

- ሀ) በሕግ መሠረት ሊያገኘው ከሚገባ ክፍያ ወይም ሽልማት ውጪ ከተቀጠረበት ተግባር ጋር በተያያዘ በቀጥታ ወይም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ የገንዘብ ወይም ሌላ ዓይነት ክፍያ ወይም ስጦታ እንዲደረግ ግለት የጠየቀ ወይም የተቀበለ፣ ለክፍያው ወይም ለስጦታው ተስፋ ወይም መያዣ የጠየቀ ወይም የተቀበለ ወይም፤
- ለ) ከታክስ በሚገኘው ገቢ ላይ ማጭበርበር ወይም ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ጋር ወይም ከተሰጠው ኃላፊነት መልካም አፈፃፀም ጋር የሚቃረን ተግባር ለመፈፀም፣ ማድረግ የሚገባውን ከማድረግ ለመታቀብ፣ ተገቢ ያልሆነን ነገር ለመፍቀድ፣ በታክስ ላይ የሚፈፀምን የማጭበርበር ተግባር ለመደበቅ ወይም በሚስጥር ለመተግበር ውል የገባ ወይም በሚገባው ማናቸውም ውል ውስጥ በዚህ ተግባር መተባበሩን የሚያሳይ ስምምነት የሰጠ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር ፶ሺ የማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ፲ ዓመት በማያንስ ከ፳ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

- (a) and if the inaccuracy of the statement were undetected may result in an underpayment of tax by an amount not exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 50,000 Birr and not more than 100,000 Birr, or imprisonment for a term of not less than five (5) years and not more than ten (10) years; and
- (b) If the underpayment of tax is in an amount exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 75,000 Birr and not more than 200,000 Birr or imprisonment for a term of not less than ten (10) years and not more than fifteen (15) years.

25. Obstruction of Tax Administration

- 1) A person who,
  - (a) obstructs or attempts to obstruct an officer of the Authority in the performance of duties under this Proclamation, or
  - (b) otherwise impedes or attempts to impede the administration of the Proclamation, commits an offence and is liable on conviction to a fine of not less than 1,000 Birr and not more than 100,000 Birr, and imprisonment for a term of two (2) years,
- 2) For purposes of Sub-Article (1), the following and similar other actions are considered to constitute obstruction;
  - (a) refusal to satisfy a request of the Authority for inspection of documents, reports, or other information related to a taxpayer's income-producing activities;
  - (b) noncompliance with an authority request to report for an interview;
  - (c) interference with a taxation officer's right to enter the taxpayer's business premises.

26. Failure to Notify

A person who fails to notify the Authority of a change as required by Article 14 commits an offence and is liable on conviction

- (a) where the failure was made knowingly or recklessly, to a fine of not less than 10,000 Birr and to imprisonment for one year; or
- (b) in any other case, to a fine of not less than 5,000 Birr and to imprisonment for six months.

27. Offences by Tax Officer

- 1) Any tax officer or former taxation officer employed in carrying out the provisions of this Proclamation who:
  - (a) directly or indirectly asks for, or receives in connection with any of the taxation officer's duties, a payment or reward, whether pecuniary or otherwise, or promise or security for that payment or reward, not being a payment or reward which the officer is lawfully entitled to receive, or
  - (b) enters into or acquiesces in an agreement to do or to abstain from doing, permit, conceal, or connive at any act or thing whereby the tax revenue is or may be defrauded or which is contrary to the provisions of this Proclamation or to the proper execution of the taxation officer's duty,

፪. የታክስ ባለሥልጣን ሠራተኛ የሆነ ወይም የነበረ እና የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈፀም የተቀጠረ፣ በኢትዮጵያ ንግድ ሕግ በንግድ ጋዜጣ ታትሞ እንዲወጣ ከታዘዘው ዓይነት መረጃ በስተቀር፣

ሀ) ታክስን በማስፈፀም ረገድ ባለው ሥልጣን ወይም ግዴታ ምክንያት ያወቀውን የሌላ ሰው ማናቸውንም መረጃ ለማናቸውም ሌላ ሰው ወይም የዚያ ሰው ወኪል ለሆነ ሰው አሳልፎ የሰጠ፣

ለ) በዚህ አዋጅ መሠረት ታክስን በማስፈፀም ረገድ ያለውን ሥልጣን ለመጠቀም ወይም የሥራ ግዴታን ለመወጣት እንዲያስችል በታክስ ባለሥልጣን ዘንድ የሚገኘውን ማናቸውንም መረጃ በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ካልሆነ በስተቀር ለሦስተኛ ወገን አሳልፎ የሰጠ እንደሆነ፣

ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር ፲፯ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከሁለት ዓመት በማያንስ ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

፫. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌ የታክስ ባለሥልጣን ሠራተኛ፣

ሀ) ማናቸውንም ሰነድ ወይም መረጃ፡-

(i) ለዚህ አዋጅ ወይም ለማናቸውም ገንዘብ ነክ አዋጅ አፈፃፀም አስፈላጊ በሆነ ጊዜ፣

(ii) በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን፣ ለዋናው አዲተር፣

(iii) መረጃ ለመለዋወጥ፣ ተደራራቢ ግብርን ለማስቀረት ኢትዮጵያ ከሌሎች አገሮች ጋር ባደረገችው ስምምነት መሠረት አግባብ ላላቸው የሌሎች አገሮች ባለሥልጣናት፣

(iv) በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን፣ ለሥነ ምግባርና ለፀረ ሙስና ኮሚሽን፣

(v) ከዚህ በላይ ላልተገለጸ ለማናቸውም ሕግ አስፈጻሚ መ/ቤት ግዴታውን ለመፈጸም የሚያስችለው መረጃ እንዲሰጠው ከገቢዎች ሚኒስቴር በጽሑፍ ሲታዘዝ፣

ለ) ኃላፊነታቸውን ለመወጣት አስፈላጊ እስከሆነ ድረስ አንድን ሰው ለይተው የማይጠቅሱ መረጃዎችን ለማናቸውም በመንግሥት ገቢ ሥራ ላይ ለሚያገለግል እና ለስታትስቲክስ መ/ቤት ሠራተኛ ከመስጠት አያግደውም።

፳፮. ሳይፈቀድ ታክስ ስለመሰብሰብ

ማናቸውም ሰው በዚህ አዋጅ መሠረት ሳይፈቀድለት ታክስ ወይም እንደታክስ የሚታይ ሌላ ክፍያ የሰበሰበ ወይም ለመሰብሰብ የሞከረ ወንጀል የፈጸመ ሆኖ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር ፶፯ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከ፩ ዓመት በማያንስ ከ፲ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

፳፯. መርዳት ወይም ማበረታታት

ማናቸውም ሰው የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንዲጣሱ የረዳ፣ ያበረታታ፣ ያነሳሳ፣ ወይም በሚስጥር የተባበረ እንደሆነ እንደዋነኛው ጥፋተኛ የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች በመጣስ ጥፋት ይፈጽማል። ከዚህ በላይ የተዘረዘሩትን የፈጸመ ሰው ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ዕርዳታውን ወይም ትብብሩን ለሰጠበት ጥፋት ከተወሰነው የገንዘብ እና የእሥራት ቅጣት ባልበለጠ በገንዘብ እና በእሥራት ይቀጣል።

፳፰. በድርጅቶች የሚፈጸም ጥፋት

፩. በንዑስ አንቀጽ (፫) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አንድ ድርጅት ይህንን አዋጅ በመተላለፍ ጥፋት የፈጸመ እንደሆነ ጥፋቱ በተፈጸመ ጊዜ የድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ የሆነ ማናቸውም ሰው በድርጅቱ የተፈጸመውን ጥፋት እንደፈጸመ ተቆጥሮ፣ በዚህ አዋጅ የተጣለው ቅጣት ተፈፃሚ ይሆንበታል።

commits an offence and is liable on conviction to a fine of not less than 50,000 birr and to imprisonment for a term of not less than ten (10) years and not more than twenty (20) years,

2) A tax officer or former tax officer employed in carrying out the provisions of this Proclamation, except such information is required by the Commercial Code of Ethiopia to be published in the Trade Gazette, who,

(a) discloses to any person or that person's representative, any matter in respect of another person, that may, in the exercise of the taxation officer's powers or the performance of the taxation officer's duties under the said provisions, come to the taxation officer's knowledge; or

(b) permits any other person to have access to records in the possession or custody of the Authority, except in the exercise of the taxation officer's powers or the performance of the officer's duties under this Proclamation or by order of a court;

Commits an offence and is liable on conviction to a fine of not less than 10,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than two (2) years and not more than five (5) years.

3) Nothing in this Article shall prevent a taxation officer from disclosing,

(a) any document or information to:

(i) any person where the disclosure is necessary for the purposes of this Proclamation or any other fiscal law;

(ii) the Auditor-General where the disclosure is necessary for the performance of duties entrusted to it by law.

(iii) the competent authority of the government of another country with which Ethiopia has entered into an agreement for the avoidance of double taxation or for the exchange of information, to the extent permitted under the agreement;

(iv) the Ethics and Anti-Corruption Commission where the disclosure is necessary for the performance of duties entrusted to it by law.

(v) a law enforcement agency not described above where the Minister of Revenue issues written authorization to make disclosures necessary for the enforcement of the laws under the agency's authority; or

(b) Information which does not identify a specific person to any person in the service of the State in a revenue or statistical department where such disclosure is necessary for the performance of the person's official duties.

28. Unauthorized Tax Collection

Any person not authorized to collect tax under this Proclamation who collects or attempts to collect tax (or an amount the person describes as tax) commits an offence and is liable on conviction to a fine of not less than 50,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than five (5) years and not more than ten (10) years.

29. Aiding or Abetting

A person who aids, abets, incites, or conspires with another person to commit a violation of this Proclamation also commits a violation of this Proclamation. The person may be subject to prosecution and is liable, on conviction, to a fine and imprisonment, not in excess of the amount of fine or period of imprisonment provided for the offence aided or abetted.

30. Offences by Entities

1) Subject to Sub-Article (3), where an entity commits an offence, every person who is a manager of that entity at that time is treated as also having committed the same offence and is liable to a fine and imprisonment under this Proclamation.

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ማናቸውም ድርጅት በዚህ አዋጅ መሠረት ሊከፈል የሚገባውን ወይም አዋጁ እንደታከስ የሚቆጥረውን ማናቸውንም ሌላ ክፍያ ገቢ ሳያደርግ የቀረ እንደሆነ ጥፋቱ በተፈጸመበት ጊዜ ወይም ጥፋቱ ከተፈጸመበት ጊዜ አስቀድሞ በነበሩት ስድስት ወራት ውስጥ የድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ የነበሩ ሰዎች ከድርጅቱ እና ከሌላው ሰው ጋር በአንድነትና በተናጠል የታከሱ ባለሥልጣን ለሚፈልገው ታክስ እና ሌሎች ክፍያዎች ተጠያቂ ይሆናሉ።

፫. በንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተደነገጉት፡
ሀ) ጥፋቱ የተፈጸመው ግለሰቡ ሳያውቅ ወይም ሳይስማማ በትኩረት ከሆነ፣
ለ) አንድ ነገሮችን በጥንቃቄ የሚያይ ሰው በተመሳሳይ ሁኔታ ውስጥ የጥፋቱን መፈጸም ለመከላከል ይወስዳቸዋል ተብሎ የሚገመቱ ጥንቃቄዎችን፣ ተገቢውን ትጋት እና የአሠራር ጥበብ የተሞላበት እርምጃ ግለሰቡ ወስዶ የተገኘ እንደሆነ፣ ተፈጻሚ አይሆኑ በትም።

፬. ለንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) አፈፃፀም “ሥራ አስኪያጅ” ማለት፤
ሀ) የሽርክና ማኅበርን በሚመለከት የሽርክናው ማኅበር አባል ወይም የማኅበሩ ሥራ አስኪያጅ ወይም ከሁለቱ ኃላፊነቶች በአንዱ እንደሚሠራ ሆኖ የሚታይ፣
ለ) ኩባንያን በሚመለከት የኩባንያው የሥራ መሪ፣ ሥራ አስኪያጅ ወይም ማናቸውም ሌላ ሹም ወይም ከእነዚህ ኃላፊነቶች በአንዱ እንደሚሠራ ሆኖ የሚታይ፣
ሐ) የሰዎችን ኅብረት በሚመለከት የኅብረቱ ሥራ አስኪያጅ ወይም በዚህ ኃላፊነት እንደሚሠራ ሆኖ የሚታይ ነው።

፴፩. በተረካቢዎች የሚፈጸም ጥፋት

፩. ማናቸውም ሰው በአንቀጽ ፲፫ ንዑስ አንቀጽ (፬) በተደነገገው መሠረት ሳይፈጽም የቀረ እንደሆነ፣ ጥፋተኛነቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ብር ፮ሺህ የገንዘብ መቀጫ እና በአንድ ዓመት እሥራት ይቀጣል።

፪. ማናቸውም ሰው በአንቀጽ ፲፫ ንዑስ አንቀጽ (፬) መሠረት ለታክስ ክፍያ የሚውለውን ገንዘብ ለይቶ ባለማስቀመጡ ምክንያት በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ከገንዘብና እሥራት መቀጫው በተጨማሪ ለይቶ ያላስቀመጠውን የገንዘብ መጠን ለታክሱ ባለሥልጣን ገቢ እንዲያደርግ ሊያዘይታል።

፴፪. የጥፋተኞችን ስም በጋዜጣ አትሞ ስለማውጣት

፩. የታክሱ ባለሥልጣን በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ ፳፪-፴፩ የተደነገጉትን የወንጀል ጥፋቶች በመፈጸም የተፈረደ ባቸው ሰዎች ስም ዝርዝር በየጊዜው በዕለታዊ ጋዜጦች ታትሞ እንዲወጣ ያደርጋል።

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ታትሞ የሚወጣው ዝርዝር፡-
ሀ) የድርጅቱን ወይም የግለሰቡን ስም እና አድራሻ፣
ለ) ባለሥልጣኑ ተገቢ ነው ብሎ የሚያምንበትን የወንጀሉን አፈፃፀም ዝርዝር፣
ሐ) ጥፋቱ የተፈጸመበትን የግብር ዘመን ወይም ዘመናት፣
መ) ሳይከፈል የቀረውን ግብር መጠን፣
ሠ) በተጨማሪ እንዲከፍል የተወሰነበት ግብር ካለ ይህንኑ፣

- 2) Subject to Sub-Article (3), where an entity commits an offence by failing to pay an amount of tax, including an amount treated by this Proclamation as though it were tax, every person who was a manager of that entity at that time or was a manager within six (6) months prior to the date of commission is jointly and severally liable with that entity and that other person to the Authority for the amount.
- 3) Sub-Articles (1) and (2) do not apply where
  - (a) the offence is committed without that person’s knowledge or consent; and
  - (b) that person has exercised the degree of care, diligence and skill that a reasonably prudent person would have exercised in comparable circumstances to prevent the commission of the offence.
- 4) In Sub-Articles (1) and (2), ‘manager’ means:
  - (a) in the case of a partnership, a partner or manager of the partnership or a person purporting to act in either of those capacities;
  - (b) in the case of a company, a director, manager, or officer of the company or a person purporting to act in any of those capacities; and
  - (c) in the case of an association of persons, a manager or a person purporting to act in that capacity.

31. Offences by Receivers

- 1) A person who fails to comply with the requirements of Article 13, Sub-Article (4) commits an offence and is liable on conviction to a fine of 5,000 Birr and to imprisonment for one (1) year.
- 2) Where a person is convicted of an offence under Sub-Article (1) for failing to set aside an amount as required under Article 13, Sub-Article (4), the court may, in addition to imposing a fine and prison sentence, order the convicted person to pay to the Authority, amount not exceeding the amount which the person failed to set aside.

32. Publication of Names

- 1) The Authority shall from time to time publish by notice in the Gazette a list of persons who have been convicted of offences under any of Articles 22 to 31.
- 2) Every list published in terms of Sub-Article (1) shall specify:
  - (a) the name, address, and principal enterprise of the person;
  - (b) such particulars of the offence as the Authority may think fit;
  - (c) the tax period or tax periods in which the offence occurred;
  - (d) the amount or estimated amount of the tax evaded; and
  - (e) the amount, if any, of the additional tax imposed.

ክፍል ሰባት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

፴፫. የመተባበር ግዴታ

- ፩. ይህን አዋጅ በሥራ ላይ ለማዋል የፌዴራል እና የክልል መንግሥታት ባለሥልጣኖች እና ወኪሎቻቸው በተጨማሪም ድርጅቶች፣ የቀበሌ መስተዳድሮች፣ ማኅበራት ሁሉ ከታክሱ ባለሥልጣን ጋር የመተባበር ግዴታ አለባቸው።
- ፪. ሀ) በይግባኝ ቀጠሮ ላይ ካልሆነ ወይም የታክሱ ባለሥልጣን የተራዘመ የታክስ መክፈያ ጊዜ ካልሰጠ በስተቀር፣ ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ግብር በወቅቱ የክፈለ ስለመሆኑ ወይም አዲስ ታክስ ከፋይን በሚመለከት የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር ካላቀረበ በስተቀር ፈቃድ ሰጪ ሚኒስቴር፣ ማዘጋጃ ቤት፣ የፌዴራል ወይም የክልል መሥሪያ ቤት አዲስ የንግድ ሥራ ፈቃድ መስጠት ወይም ማደስ አይችልም።
  - ለ) የታክሱ ባለሥልጣን ታክስ ከፋዩ ያለበትን ግዴታ ስለመፈጸሙ የምስክር ወረቀት የማይሰጥ ሲሆን፣ ስለዚህ ያለውን ምክንያት በመዘርዘር በጽሑፍ ለጠያቂው ይሰጣል።
  - ሐ) የምስክር ወረቀት አልሰጥም ለማለቱ ወይም የንግድ ሥራ ፈቃድ ለመሠረዙ የታክሱ ባለሥልጣን በሰጣቸው ምክንያቶች ቅር የተሰኘ ማንኛውም ታክስ ከፋይ ቅሬታውን ለአጣሪ ኮሚቴ ሊያቀርብ ይችላል።

፴፬. የሚኒስትሩ ሥልጣን

በዚህ አዋጅ ሌሎች አንቀጾች ከተገለጸው በተጨማሪ ሚኒስትሩ ለኢኮኖሚ፣ ለማኅበራዊ ወይም ለአስተዳደር ምክንያቶች ወይም በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር ፪፻፹፯/፲፱ አንቀጽ ፵፪(ለ) በተዘረዘሩት ምክንያቶች በዚህ አዋጅ ከተጣለው ታክስ ክፍያ በሙሉ ወይም በከፊል ነፃ የማድረግ ሥልጣን ተሰጥቶታል።

፴፭. መመሪያዎች

የገቢዎች ሚኒስትር ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የሚረዱ መመሪያዎችን ለማውጣት ይችላል።

፴፮. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ይህ አዋጅ ከመፅናቱ በፊት ሳይከፈል የቀረ የኤክሳይዝ ታክስ በሽያጭና ኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ በተደነገገው መሠረት የሚሰበሰብ ይሆናል።

፴፯. ስለመሻር

ይህ አዋጅ በሥራ ላይ ከዋለበት ጊዜ ጀምሮ የሽያጭና ኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ ቁጥር ፳፰/፲፱፻፹፮ /አንደተኛሻለ/ ተሰርዟል።

፴፰. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከታኅሣሥ ፳፪ ቀን ፲፱፻፺፮ ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ታኅሣሥ ፳፪ ቀን ፲፱፻፺፮ ዓ.ም
ግርማ ወ/ጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ፕሬዚዳንት

SECTION 7
Miscellaneous Provisions

33. Duty to Cooperate

- 1) All Federal and Regional Government Authorities and their Agencies, Bodies, Kebele Administrations and Associations shall have the duty to cooperate with the Tax Authority in the enforcement of this Proclamation.
- 2) (a) no Ministry, Municipality, Department or Office of Federal or Regional Government shall issue or renew any license to any taxpayer unless the applicant produces a certificate from the Tax Authority to the effect that tax due in respect of the preceding year or years, have been paid or where the taxpayer is seeking license for the first time taxpayer identification number (TIN) issued by the Tax Authority unless appeal is pending, or time for payment is extended by the Tax Authority.
- (b) If the Tax Authority refuses to issue a certificate it shall, on demand by the applicant for the license, provide him or it with a written statement of its reasons therefore.
- (c) Any applicant who is aggrieved by the reasons stated by the Tax Authority for refusing to issue a certificate or by the revocation of his or its license may appeal in writing to the Review Committee.

34. Powers of the Minister

The Minister may waive in whole or in part, the tax levied under this Proclamation for Economic, Social or administrative reasons or for reasons specified under Article 42 (b) of the Income Tax Proclamation No. 286/2002.

35. Directives

The Minister of Revenue may issue directives for the proper implementation of this Proclamation.

36. Transitory Provisions

All Excise Tax due prior to the coming into force of this Proclamation shall be paid in accordance with the Sales and Excise Tax Proclamation.

37. Repeals

The Sales and Excise Tax Proclamation No. 68/1993 (as amended) shall be rescinded as from the day on which this Proclamation becomes effective.

38. Effective Date

This Proclamation shall enter into force as of the 31st day of December, 2002.

Done at Addis Ababa, this 31st day of December, 2002.

GIRMA W/GIORGIS

PRESIDENT OF THE FEDERAL
DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ሠንጠረዥ

አገር ውስጥ በሚመረቱና ከውጭ ወደ አገር ውስጥ በሚገቡ የተወሰኑ ዕቃዎች ላይ የሚከፈል የኤክሳይዝ ታክስ ልክ

SCHEDULE

GOODS THAT SHALL BE LIABLE TO EXCISE TAX WHEN EITHER PRODUCED LOCALLY OR IMPORTED

የዕቃው ዓይነት	የኤክሳይዝ ታክስ በመቶኛ (%)
1. ማናቸውም ዓይነት ስኳር (በአገንጫ መልክ) ሞላሰሰን ሳይጨምር	33
2. መጠጦች	
2.1 ማናቸውም ለስላሳ መጠጦች (ከፍሬ ጭማቂዎችና እነዚህንም ከመሳሰሉ በስተቀር)	40
2.2 በዱቄት መልክ የተዘጋጁ ለስላሳ መጠጦች	40
2.3 በፋብሪካ የሚመረት የታሸገ ውሃ	30
2.4 ማናቸውም አልኮል ያለባቸው መጠጦች	
2.4.1 ማናቸውም ቢራና እስታውት	50
2.4.2 ማናቸውም የወይን ጠጅ መጠጦች	50
2.4.3 ዊስኪ	50
2.4.4 ሌሎች አልኮል ያለባቸው መጠጦች	100
3. ማናቸውም ዓይነት ንፁሕ አልኮል	75
4. ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	
5.1 የትምባሆ ቅጠል	20
5.2 ሲጋራት፣ ሲጋራ፣ ሲጋራሎስ፣ የፒፓ ትምባሆ፣ ሱረትና ሌሎች የትምባሆ ውጤቶች	75
5. ጨው	30
6. ነዳጅ-ሱፐር ቤንዚን፣ ተራ ቤንዚን፣ ፔትሮል፣ ጋዞሊንና ሌሎች የሞተር ስፔሪት	30
7. ሽቶዎች እና ቶይለት ወተርስ	100
8. ጨርቃ ጨርቅ እና ከጨርቃ ጨርቅ የተሠሩ ዕቃዎች	
8.1 ከተፈጥሮ ሐር፣ ከናይላን፣ ከሱፍ ወይም ከማናቸውም ሌሎች ተመሳሳይ ነገሮች በሹራብ መልክም ቢሆን የተሠሩ ጨርቃ ጨርቆች፣	10
8.2 በሙሉ ሆነ በከፊል የተሠራ አመድማ፣ ነጭ ቀለም የተነከረ ወይም የታተመ፣ በማናቸውም ቁመት ወይም ወርድ የተሠራ ጨርቃ ጨርቅ (ከወባ መከላከያ እግብር እና ከእቡጀዲ በስተቀር) እንዲሁም የብርድ ልብሶች እንሳላዎች፣ የአልጋ ሽፋኖች፣ ፎጣዎች፣ የጠረጴዛ ልብሶች፣ እነዚህ ህንፃ የመሳሰሉ ጨርቃ ጨርቆች፣	10
8.3 ከጨርቃ ጨርቅ የተሠሩ ወይም የተዘጋጁ ልብሶች	10

Type of Product	Excise Tax Rate (%)
1. Any type of sugar (in solid form) excluding molasses	33
2. Drinks	
2.1 All types of soft drinks (except fruit juices)	40
2.2 Powder soft drinks	40
2.3 Water bottled or canned in a factory	30
2.4 Alcoholic Drinks	
2.4.1 All types of beer & stout	50
2.4.2 All types of wine	50
2.4.3 Whisky	50
2.4.4 Others alcoholic drinks	100
3. All types of pure Alcohol	75
4. Tobacco & Tobacco Products	
4.1 Tobacco Leaf	20
4.2 Cigarettes, cigar, cigarillos, pipe tobacco, snuff and other tobacco products	75
5. Salt	30
6. Fuel-Super Benzene, Regular Benzene, Petrol, Gasoline and other Motor Spirits	30
7. Perfumes and Toilet Waters	100
8. Textile and Textile products	
8.1 Textile fabrics, knitted or woven of natural silk, rayon, nylon, wool or other similar materials	10
8.2 Textile of any type partly or wholly made from cotton, which is grey, white, dyed or printed, in pieces of any length or width (except Mosquito net and "Abudgedid") and including blankets, bedsheets, counterpanes, towels, table clothes and similar articles.	10
8.3 Garments	10

ሠንጠረዥ
አገር ውስጥ በሚመረቱና ከውጭ ወደ አገር ውስጥ በሚገቡ የተወሰኑ ዕቃዎች ላይ የሚከፈል የኤክሳይዝ ታክስ ልክ

SCHEDULE
GOODS THAT SHALL BE LIABLE TO EXCISE TAX
WHEN EITHER PRODUCED LOCALLY OR IMPORTED

የዕቃው ዓይነት	የኤክሳይዝ ታክስ በመቶኛ (%)
9. ከወርቅ፣ ከብርና ከሌሎች ነገሮች የተሠሩ ጌጣጌጦች	20
10. ለመኖሪያ ቤት አገልግሎት የሚሆኑ ማጠቢያ መኪናዎች	80
11. ለመኖሪያ ቤት አገልግሎት የሚሆኑ የልብስ ማጠቢያ መኪናዎች	30
12. የቪዲዮ ዴክ	40
13. የቴሌቪዥን እና የቪዲዮ ካሜራዎች	40
14. ተቀባይ ቴሌቪዥን፣ ከግራማፎን፣ ከራዲዮ ወይም ከድምፅ መቅረጫና ማሠሚያ መሣሪያዎች ጋር የተጣመሩ ቢሆንም ባይሆንም	10
15. ለመንገደኞች መጓጓዣ የሚሆኑ ተሽከርካሪዎች (አውቶሞቢሎች) “እስቴሽን ዋገን” የአገልግሎት መኪናዎች ላንድሮቨርች፣ ጂፖች፣ ፒክሊፖች እና እነዚህንም የመሳሰሉ ተሽከርካሪዎች፣ ባለሞተር ካራቫኖች ጭምር የተገጣጠሙ ወይም ያልተገጣጠሙ በመጀመሪያ ሲመጡ ሊኖራቸው ከሚገባው መሣሪያ ጋር	
15.1 እስከ 1,300 ሲ.ሲ.	30
15.2 ከ1,301 ሲ.ሲ. በላይ እስከ 1,800 ሲ.ሲ.	60
15.3 ከ1,800 ሲ.ሲ. በላይ	100
16. የወለል ምንጣፎች	30
17. የአስቤስቶስና የአስቤስቶስ ውጤቶች	20
18. የጠረጴዛ፣ የግድግዳና የእጅ ሰዓቶች	20
19. አሻንጉሊቶችና መጫወቻዎች	20

Type of Product	Excise Tax Rate (%)
9 Personal adornment made of gold, silver or other materials	20
10. Disk washing machines of a kind for domestic use	80
11. Washing machines of a kind for domestic purposes	30
12. Video decks	40
13. Television and Video Cameras	40
14. Television broadcast receivers whether or not combined with gramophone, radio, or sound receivers and reproducers	10
15. Motor passenger cars, Station Wagons, utility cars, and Land Rovers, Jeeps pickups, similar vehicles (including motorised caravans), whether assembled, together with their appropriate initial equipment:	
15.1 Upto 1,300 c.c.	30
15.2 From 1,301 c.c up to 1800 c.c.	60
15.3 Above 1,800 c.c	100
16. Carpets	30
17. Asbestos and Asbestos Products	20
18. Clocks and watches	20
19. Dolls and toys	20